

בעלון אור ההליכות אייר, פורסמה שו"ת בעניין הבא שעליה נשאלת, והשבת, אולם כבר רבים פנו אלי וביניהם אברכים מצפון ודרום והמרכז אשר רצו לעמוד על יסוד הוראותיך. ואת הערתם ראיתי להעיר בשולי התשובות. אולם על חלקם השיבתי, ולחלקם עדין אמרתי כי אני צריך לעיין בסוגיה זו ולשולאך. לכן באתי בבקשת תשובתך.

ש: א. האם מותר להשתמש במכחול של איפור בשבת לאיפור?

ב. האם מותר לשים אודם בשבת?

ג. האם מותר לשים צללית בשבת?

ד. האם מותר לשים אייליינר בשבת?

ת: א. **אם האיפור הוא לא מתקיים, מותר.**

אם המדובר במכחול, מדוע שלא נחוש לצובע מדרבנן או כותב מדאורייתא או מדרבנן גם בדבר שאינו בר קיימא, שהרי בכותב כתב רבינו הרמב"ם שבת יא, טז: "הכותב על בשרו חייב מפני שהוא עור אף על פי שחמימות בשרו מעברת הכתב לאחר זמן הרי זה דומה לכתב שנמחק". ואף שאפ"ל שרבינו דיבר בהכתוב בדיו שהוא בסוג כתב המתקיים שאז אסור מהתורה, אולם בכתב שאינו מתקיים כנ"ד מאיסור דרבנן לא יצאנו כמ"ש לעיל בהל' טו: "אבל כותב בדבר שאין רישומו עומד כגון משקין ומי פירות, או שכתב בדיו וכיוצא בו על עלי ירקות ועל כל דבר שאינו עומד פטור, אינו חייב עד שיכתוב בדבר העומד על דבר העומד". ובכלל כותב הוא גם ציור כמ"ש בהל' ז' יעו"ש. ואף לגבי צובע כתב רבינו, שם ס ט יג: "אבל צבע שאינו מתקיים כלל כגון שהעביר סרק או ששר על גבי ברזל או נחשת וצבעו פטור, שהרי אתה מעבירו לשעתו ואינו צובע כלום, וכל שאין מלאכתו מתקיימת בשבת פטור". כלומר, פטור אבל אסור עדין מדרבנן.

ב. מותר.

עדין יש לדון מצד כותב או צובע כנ"ל, ועוד שהרי יש לחשו מצד ממרח שהרי כל אודם כרוך במשיחה ובגדר ממרח נראה שההגדרה היא שאם רוצה בקיום והעמדה הרי הוא כדוגמת שעווה ושמן בנקב החבית שאסור מדאורייתא או מדרבנן (שם יא, ו) או משחה ע"ג רטייה (שם כג, יא), וכאן בודאי כל אשה חפצה בהעמדה זו.

ג. **מותר - לא מתקיים.** צ"ע כתשו' א.

ד. **מותר - לא מתקיים.** צ"ע כתשו' ב.

הממתין לתשובתך לזיכוי הרבים המשחרים לדבריך על אף שאינך בעל מלאכה אחת

ממני , **צפניה**

לכב' בני היקר, **הרב צפניה שליט"א**

כנהר - שלום, וכנחל שוטף - ברכה!

להלן תגובתי על תגובות רבים בעניין התשובות

ההשבת לישואל. הוא שאל:

האם מותר להשתמש במכחול של שבת לאיפור?

האם מותר אודם בשבת?

האם מותר לשים צללית בשבת?

האם מותר לשים אייליינר בשבת?

והנה איסור בפודרה בלתי שמנונית דביקה - מותר, כי לא מתקיים כלל.

אגרות משה או"ח ח"א קיד, ואו"ח ח"ה כז, וציץ אליעזר או"ח טו, קונטרס משיבת נפש פ"ד, וכן בשו"ת יביע אומר ח"ו או"ח ל"ז, וכן בשו"ת שבט הלוי, ח"ו, לג.

אף שהגרש"ז אויערבאך זצ"ל קפקק בהיתר זה, עיין שמירת שבת כהלכתה, ח"א פ"ב סני"ט, הערה קנב, במחילה מכבוד תורתו על מה הספק, הרי צביעה וכתיבה יש להן יסודות משותפים, ומותר לכתוב בדבר שאינו מתקיים כלל, כמו באדים על השמשה. אולם מאחר והישואל כתב מכחול, כתבתי "אם מתקיים". ותשובה זו היא גם לשאלה ג', שכפי שנאמר לי שצללית היא אבקת, בלתי מתקיימת כלל.

כך שההשגות של השואלים הן בעיקר על תשובתי להיתר לשאלה ב' בעניין האודם, ולשאלה ד' בעניין האייליינר. שבשניהם מדובר במשחה שצובעת, ובעניין זה הסתערו כנגדי, ובצדק, כי רוב ככל הפוסקים אוסרים, וטעמם שיש בזה איסור צובע לפחות מדרבנן, ולדעתם יש בזה גם איסור ממרה.

ואתחיל מן הסוף אל ההתחלה. דעתי הדלה כדעת מאיר זצ"ל בשיטת רבינו, שבת יא, ו, אות יג, שאין בכך משום איסור ממרח, כי איסור זה תולדה של איסור ממחק, שתכלית פעולתו היא החלקת העור. ולכן אסרו ממרח רטייה, רק בגלל שהממרח רוצה בהחלקת הרטייה, כדי שלא תכאוב לו בחסיפוסה. ולכן יש לו עניין בהחלקת הרטייה. ולא אסרו סתימת נקב בשעווה, רק משום שהוא מעוניין בהחלקת הדופן, שבת כג, יא, אבל הממרח מיוזנ על פרוסת לחם, או חמאה או מרגרינה, כלום רוצה הוא בהחלקת החסיפוס של הפרוסה? אתממה. וכלום הצובעת אודם על שפתיה מעוניינת היא בהחלקת השפתים? לא! עיקר שימת האודם היא לצביעה, וכן האייליינר, עיקרו צביעה, לא עצם ההחלקה.

אלא שכן ישאל השואל ומדוע איני חושש לאיסור צביעה? שהרי יש איסור צביעה בעור הפנים, ויש איסור כתיבה בעור הפשר, ואיסור צביעה בעור הפנים, "אסור לאשה להעביר סרק על פניה, מפני שהיא כצובעת" (איסור דרבנן), שבת כב, כג. ואיסור כתיבה על עור האדם, "הכותב על בשרו חייב מפני שהוא עור" (=איסור דאורייתא), שבת, יא, טז.

והנה במקרה דנן,אודם בשפתיים ואייליינר בפנים, אין איסור כתיבה, כיון שאין כתיבת אותיות, רק צביעה, ורק בכוחלת עיניה, כתב רבינו שזה איסור מדרבנן **"ככותבת"**, שבת כג, יב, בין כך ובין כך מדובר באיסור דרבנן (עיין שו"ת פעולת צדיק ח"ב מב, שהעלה את השאלה מדוע כוחלת ככותבת ולא כצובעת? אך מאיר זצ"ל, שבת כג, יב, אות לג, תירץ יפה שכוחלת מדקדקת בכחילה ובשרטוטים שלידי עיניה, ולכן היא ככותבת, אבל סרק, היאמורחת על פניה בלי

דקדוקים, ולכן כצובעת).

והנה מאיר זצ"ל דייק יפה מדברי רבינו, שבת ט, יג, אות לז, שרבינו כתב: "וכל שאין מלאכתו מתקיימת בשבת פטור". שאם הצבע מתקיים במשך כל השבת - חייב, וכל שאינו מתקיים לכל השבת - פטור. וזהו דיוק אמיתי מאוד.

אבל הצביעה בשבת שהיא אסורה, ופטורים עליה, היא **מתקיימת**, אלא שאינה מתקיימת לכל השבת. ומכאן כל שכותבים או צובעים, ומיד הוא מתחיל להיעלם בהדרגה, הוא נחשב כלא מתקיים כלל ופטור. ולכן, לענ"ד הכותב באצבעו על השמשה שיש עליה אדים, מותר, בניגוד לאוסרים, כי לענ"ד מרגע הכתיבה, הוא מתחיל לפוסלם, בגלל שכך דרכם של האדים, שהם נעלמים מאליהם. ואל תקשה עלי מלשון הגמרא, שבת, קד, ב, "כתב במשקין, במי פירות, באבק דרכים, באבק סופרים, ובכל דבר שאינו מתקיים פטור". ומשמע שהכותב במשקין, או במי פירות, או באבק דרכים, הוא כתב המתקיים למקצת שבת, ופטור אבל אסור, ולכאורה, אין כתבים כאלה שונים מכתב על האדים שבשמשה.

אולם לא היא, כי הכותב באבק דרכים, מתקיים למקצת שבת, כי האבק אינו מתאדה כמו שאדים מתאדים. והכותב במשקין או במי פירות, אם כתב על נייר, הרי גם אם התייבש אותו כתב, הוא משאיר רושם, ומתגלה ע"י חום, לפחות כשהוא ע"ג נייר. ואם נכתב על גב שולחן וכיוצא בזה, הצבע של אותן משקין הוא בגדר מתקיים למקצת שבת ואינו מתאדה כמו שהאדים מתאדים. ואם כן האודם שנמצא בשפתיים, אע"פ שאינו מתכלה מאליו כמו אדים, אבל הרי כל היום אוכלים ושותים ומקנחים, כך שאינו מתקיים באותו יום שבת ולא ע"י שמעבירו בידו בכוונה, אלא תוך התנהלות של האדם בשפתיו במהלך היום.

וכן האייליינר כפי ששמעתי, שכל נגיעה ביד או במשחה, הוא עובר. והואיל והפנים מועדים ומויעדים לנגיעה, ולניגוב, הרי שגם צבע זה מלבד שהוא מצד עצמו, הוא לא מתקיים ע"י ההתנהלות הטבעית שלו. הרי גם בלי שהצובע מתכוון להעבירו בידו, אי אפשר שלא יעבור ביד, בגלל אופן ההתנהלות של אדם סביר. **ולכן דנתי צבעים אלו כדברים שאינם מתקיימים כלל, כמו כותב באדים שבשמשה, שלענ"ד בכך לא אסרו חכמים, אע"פ שידעתי שרבים אסרו.**

אולם אחרי שכתבתי תשובה זו, הגלחתי ליצור קשר טלפוני עם הרב אברהם חממי שליט"א, המרכז את תשובות מאיר זצ"ל בידיו, והוא מצא הערת שוליים שמאיר העיר באחד משיעוריו שאודם אסור.

ומאחר וגם מאיר שהיה בקי עצום במשנת רבינו, אסר לצבוע באודם, אני נמנע בשלב זה מלהורות היתר הלכה למעשה.

בברכה, **רצון** ב"ר יוסף **ערוסי** הלוי

לצערנו התפרסמה תשובה בלתי מוגהת. זו התשובה הסופית.

**נא לשמור על קדושת הגיליון
אין לקרוא בזמן התפילה
שבת שלום ומבורך**

טוב עין הוא יבורך

ר' יהודה והב
אלון שבות

על סיועו להמשך הפצת העלון

אֹר הַהֲלִיכוֹת

הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קרית אונו ת.ד 211, 55100

עורך ראשי: יוסף פרחי

עורכי משנה: נתנאל חמד, שמואל חמדי

חברי המערכת: הרב צפניה ערוסי, אבי חמדי, אביעד רצהבי

טל': 03-5340819; פקס: 03-5343658

דוא"ל: orhalichot@gmail.com

אור ההליכות

הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קרית אונו ת.ד 211 מיקוד: 55100

בשיתוף: **"אורות יצחק"**, **גרעין תורני קהילתי - מודיעין** ‏ **סא**

אלה הדברים – דברי תוכחה

הנביאים הם המיוחדים שבמנהיגי ישראל, הם המרבים לדבר אל העם, דברי תורה, חכמה ומוסר, חזון ותוכחה. אבל עולים על כולנה דברי התוכחה. עד כדי כך שדברי תוכחה שלהם נקראים "דברים" סתם, או "הדברים" בה' הידיעה. זאת משום שהתוכחה היא מחובותיו של המנהיג בישראל ובמיוחד הנביא.

מי לנו גדול ממשה רבינו, נביא הנביאים, נותן התורה בישראל, אשר נשתבח ע"י חז"ל, (ספרי דברים א) בדברי תוכחתו "אלה הדברים" וכי לא נתנבא משה אלא אלו בלבד?! והלוא כתב כל התורה כולה?! מה תלמוד לומר 'אלה הדברים אשר דבר משה'? מלמד שהיו דברי תוכחות. כיוצא בדבר 'אלה הדברים אשר דבר ה' אל ישראל ואל יהודה' (ירמיה ל ד) וכי לא נתנבא ירמיה אלא אלו בלבד?! והלוא שני ספרים כתב ירמיהו שנאמר: 'עד הנה דברי ירמיה' (שם נא סד), מה תלמוד לומר ואלה הדברים'? מלמד שהיו דברי תוכחות".

דברי תוכחות הנביאים נתייחדו מכל דבריהם משום שהם מבטאים כמה דברים חשובים בתפיסת עולמה של היהדות. מנהיג רוחני הוא לנו לאב, דאגתו לשלימותינו הרוחנית ולשלום בניו כפי שאב דואג לבנו. כשם שהאב לצורך חינוך נאלץ לפעמים לייסרו לטובתו, כן הנביאים מייסרים את העם לטובת העם.

זאת ועוד, אין מקום לתוכחה אצל בני אדם חסרי אמונה, לדידם לית דין ולית דיין, לדידם אין השגחת השם בעולם, לדידם אין כל יעוד ערכי לאדם. אבל יש כמובן ערך לתוכחה אצל עם השם, עם האמונה המאמין בהשגת השם בכלל ובפרט, יש דין ויש דיין, יש שכר ועונש, ויש

אפשרות לתיקון המעשים בדרך חזרה בתשובה. התוכחה מקום לה חשוב בחייו, במיוחד שהיא נאמרת ע"י גדולי המנהיגים, ובפרט שהיא נאמרת בטוב טעם ודעת במידה במשקל ובמשורה (ספרי שם). חכמי ישראל הזהירו את המנהיג שמתחמק מתפקידו "מחליק לשון". ושבוcho את המנהיג "מוכיח אדם אחרי חן ימצא" (משלי כח כג). כי המוכיח מעורר את מקבל התוכחה להתבונן על סטיותיו וטעויותיו, מחזקו ומעודדו לתקן דרכיו והוא מצילו (דב"ר א).

דברי התוכחה של משה רבנו נאמרו בסיום תקופת המדבר על רקע של הבסת סיחון ועוג מלכי האמורי החזקים המבוצרים שהטילו חיתתם על כל סביבתם ובפרט על דור המדבר. התוכחה היתה הכנה לדור המחר - החדש העומד להיכנס לארץ בכדי שיכין עצמו לתפיסת עולם יהודית אמיתית שאין בה מהפגמים של אבותיהם. ואכן התוכחה מתמקדת על חטא המרגלים יותר מהחטא החמור מעשה העגל, כי אחד הגורמים למאיסה בארץ חמדה ופחדם מהעמים החזקים, היא אצל עם השם, עם האמונה עם מלכי כנען-בהשגת השם בכלל ובפרט, יש דין ויש דיין, יש שכר ועונש, ויש נלחם

בית הליכות עם ישראל – המרכז העולמי למשפט התורה

נמצא בתנופת בניה

מו"ר הרב **רצון ערוסי** שליט"א פונה אישית לכל הידידים, להרים תרומת קודש ל"קרן הבניין"

כדי שנוכל לסיים את הבניה ונוכה לחנוכתו של בית הליכות עם ישראל בקרוב, ונפיץ את האור הגדול, את אור התורה.

לתרומות ניתן לפנות למשרד הליכות עם ישראל, טלפון: 03-5340819

או בדואר אלקטרוני halichot@zahav.net.il

גליון חודש **אב** התשע"א

גליון מס' 45

מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

לפני אָל יחִסְף, אֲשֶׁר יאמֹר לָפָם תַּעֲשֶׂהוּ

לק"י שבט תשל"ז

לכבוד

הרב יוסף קאפח

יורינו רבנו :

הרמב"ם בפרק ג' מהלכות ברכות מזכיר פעמים מספר את המושג 'סעודה' בד"כ בצירוף: "ואם קבע סעודתו"... – מהי הגדרת המושג 'סעודה' – האם היא מקבילה למושג "ארוחה" (במשמעות של ימינו) או שהיתה לה משמעות אחרת בלשון חז"ל? – שהרי יש נפקותא דינא בענין ברכות במקרים מסוימים.

בכבוד רב

הקל והצעיר סעדיה נפש

שלום רב

לשאלתך: נחלקו בזה האחרונים, יש שאמרו בכדי שלש ביצים, ויש שאמרו כל שאחרים קובעים עליו סעודתם, ונתלו בלשון הגמ' ברכות דף מב א, אבל רבנו כתב **אם קבע סעודתו עליו** בין בעיסה הנאפית בקרקע (בדפוס כתוב מזונו וטעות הוא) בין בפת הבאה בכסנין, כלומר כל אדם לפי מה שהוא, כל שבעלמא כמות כזו היא סעודתו הרגילה זוהי הגדרת "סעודתו" מקביל למה שאומרים בימינו **ארוחתו**, ומה שאמרו בגמ' כל שאחרים [קובעים עליו סעודה - צריך לברך] רבים תמהו על רבנו שלא פסקה, והנכון שאין תימה, כי רבנו מפרש כפשט לשון התלמוד שם מסופר כי רב הונא [אכל] קרוב לשני קילו ביסקויטים וטען שעדיין רעב הוא ואינם סעודה ועל זה אמר לו רב נחמן כל

ההגנה על האשה מול נסיון הבעל לפרק את הדירה

שאלה: בעלי ואני נמצאים בסכסוך,

והוא הגיש בקשה לחלוקת הדירה שלנו. מה

אוכל לעשות כדי למנוע ממנו לחלק את הדירה, ולהותיר את הבית שלם?

תשובה: אל יאוש! יש לך הגנות באמצעות ביה"ד הרבני וגם ע"י ביהמ"ש למשפחה.

אולם, בטרם מתן תשובה משפטית, אזכיר **שבית שני חרב בשל שנאת חינום. לא אחת, הסכסוכים בבית, הינם תולדה של סכסוכי סרק מצטברים, אשר בהיותם בשיאם, מתעלמים מכך שתחילתם מדברים פעוטים, שניתן היה לחסלם באותו שלב**. לכן, במקביל לפתרון משפטי, מן הראוי לגשת ליועץ ו/או מגשר, אשר ינסה למנוע את חורבן הבית, תרתי משמע, היינו או שינסה לאחד את הצדדים לשלום בית אמיתי, או שייסייע בפתרון מושכל באשר לפירוד בשלום. יחד עם זאת, ננסה לסייע גם בהיבט המשפטי.

בעלך, הגיש את תביעתו, לפי **סעיף 37 (א) לחוק המקרקעין: "כל שותף במקרקעין משותפים זכאי בכל עת לדרוש פירוק השיתוק בכל עת"**.

מנגד, בפניך עומדות מספר הגנות:

בביהמ"ש למשפחה - אם יש לך ילדים קטינים, תוכלי לבקש את עיכוב הפירוק, על בסיס **סעיף 40 (א) לחוק המקרקעין**, הקובע שביהמ"ש רשאי לעכב מכירת הדירה עד למציאת **הסדר**

מגורים אחר המתאים לצרכיהם, לרבות הסדר ביניים למגורים זמניים המתאים לצרכיהם, לתקופה שייקבע". אם אין לך ילדים קטינים, עדיין תוכלי לבקש כי פירוק השיתוף יבוצע במסגרת האיזון הרכושי הכולל, ולא במנותק ממנו.

בביה"ד הרבני – כל עוד את נשואה, ולא נקבע כנגדך שיש לחייבך בגירושין, הרי שאת זכאית לקבל צו ל"**מדור ספציפי**". זהו צו האוסר על הבעל לפרק את דירת המגורים הספציפית בה אתם חיים, וגם אם ביהמ"ש כבר נתן צו

לפירוק שיתוף, הצו יעוכב עד שיחליט ביה"ד אחרת. צו כזה יכול להחזיק מעמד במשך שנים, שכן **את יכולה לבקשו על בסיס אחת מארבע העילות:**

מזונות אישה – המדור הינו חלק ממזונות האישה.

שלום בית – האישה זכאית לשלום בית, וחלק משלום הבית, הינו לגור בבית, ולא בדירות נפרדות, שהרי **אם בית אין – שלום בית מנין!?**

הכתובה – זכרי שבעלך חתם על הכתובה תחת החופה, ושם התחייב לזון ולפרנס ולכלכל ולדאוג למדוך ועוד.

דיני שותפים – שכדי להיות שותפים, יש צורך ברצון משותף, כך כדי לפרק את השותפות, יש לקבל את הסכמת שני הצדדים, ובמקרה זה אינך רוצה בפירוק.

עפ"י ההלכה, האישה **"עולה עימו ואינה יורדת עימו"**. דהינו, אין הבעל רשאי להוריד את רמת החיים של האישה, שהורגלה בבית הוריה או עם בעלה. ברור שאם מפרקים הדירה, כל אחד יקבל מחצית משווי הדירה, והאישה תיאלץ לרכוש דירה קטנה יותר, או לשכור דירה, ולמותר לציין שחיים בדירה שכורה או קטנה מהמקורית, הינם ירידה ברמת החיים, בניגוד לדין העברי ש:**"אין מוציאין את האישה מן הנווה היפה לנווה הרע"**!

כך פסק ביה"ד, כשהוגשה תביעה לשלום בית: **"האישה בחזקה שראויה היא לשלום בית, ולפיכך ראוי לה להמשיך ולגור בדירה שגרה בה כעת, כפי אשר גרה בשעתו עם בעלה לפני עזיבתו את הבית**. אי לכך, **זכאית האישה למדור ספציפי בדירתה הנוכחית"**. ביה"ד קבע כך למרות שהבעל חי כבר עם אישה אחרת, והביע תקוותו שהבעל יתפקח, ויחזור לחיי שלום בית עם אשת נעוריו ומשפחתו.

יש שופטים הרואים בתביעת האישה למדור ספציפי חוסר תום לב, וניסיון לטרפד הפירוק,

שאחרים וכו', אבל למטה כל אדם לפי דרכו, יש שחמישה ביסקויטים הם ארוחתו ויש שחצי ככר הוא ארוחתו. ולפיכך האוכל כבאנה זוהי סעודתו – ארוחתו, מברך המוציא ושלש ברכות.

בכ"ר יוסף קאפח

קוראים נוספים המעוניינים לפרסם תשובות, מאת מו"ר הגאון ר' **יוסף קאפח** זצ"ל מוזמנים ליצור קשר בטלפון: 054-2443930 או בדוא"ל: orhalichot@gmail.com

הרב צוריאל בובליל יצ"ו

אך כל שהם יכולים לעשות הוא ליתן צו

לפרק השיתוף, ולעכב הביצוע עד ביטול ההחלטה בביה"ד הרבני...

אגב, **הסוגיה הגיעה לבג"ץ, בתיק יאיר ובתיק**

גולדמברג, וההלכה שנקבעה שם מחייבת.

השופטת עדנה ארבל, צידדה בעמדת בתי הדין וקבעה כי: **"משניתנה החלטה בבית הדין בעניין המדור, על בית המשפט הדן בעניין פירוק השיתוף להתחשב בהחלטה זו..."**. מה גם ש"**ללא בית, לא ניתן להשיג שלום בית"**.

יצוין שלא כל הדיינים נותנים צווים שכאלה. **הרב דייכובסקי** טען שאין מקום **"להחיות מתים"** באמצעות צו למדור ספציפי, כש"**הנישואין מתו**", או שאם ע"י מכירת הבית, יוכל כל צד לרכוש דירה, גם אם קטנה יותר. יש שסירבו לתת צו אם האישה תבעה מזונות בביהמ"ש למשפחה, ושלום בית בביה"ד הרבני... לכן, בטרם תפעלי, כדאי להתיעץ עם מומחה בדיני משפחה, שיראה את כל התמונה בטרם הגשת התביעות, ויפעל לא רק בהיבט המשפטי, אלא גם יבחן את התוצאות של כל המהלך, בהיבט המשפחתי.

בשל פניות קוראים, אשר שמעו הרצאות של הרב עז"ד צוריאל בובליל, במסגרת הליכות עם ישראל, החלטנו לפתוח פינה משפטית, ובכל פעם יתן עז"ד בובליל תשובה לשאלה המטרידה את הציבור, בתחום הרגיש של דיני משפחה, מתוך ניסיונו, בחילוף תיקים מורכבים ביותר, ובשל היותו משלב רבנות, מקצוענות כעורך דין, גישור, יעוץ נישואין, חיבור ספרים ביהדות ודיני משפחה, וכידוע, גם בשל היותו דיין ותיק ומומחה בבית הדין לממונות, בראשות מו"ר הרה"ג רצון ערוסי.

המעוניינים לשלוח שאלות, יוכלו לשגרן לרב עז"ד צוריאל בובליל, בן גוריון 1 (מגדלי בסר 2), רמת גן (קומה 25).

אור ה'מורה'

בעלי הכוחות

הרמב"ם עמל רבות כדי להציג בפנינו את הנובאה כהישג שעל אף היותו פסגת היכולת האנושית, הוא עדיין במסגרת חוקיותו הטבעית של העולם. אולם כדי לתאר תמונת עולם רציונאלית כוללת ישנן תופעות נוספות הנראות כחורגות מהבנתו של השכל והן דורשות הסבר. רבים מוטרדים מקיומן של עדויות שאנשים חסרי רמה בסיסית של מוסר או השכלה מגלים כוחות מרשימים שאינם מובנים לנו. לפעמים הם צופים את העתיד, לעתים הם מסוגלים להתחקות אחר מאורעות ייחודיים שהתרחשו בעברו של האדם שלפניהם, והדברים מגיעים לכך שבשל יכולותיהם אלו מתפרסם שמש, ומתאסף סביבם צבור מאמינים שהולכים אחריהם לכל אשר ינחום [המוני העם מתקשים להסתגל למצב שה' גוזר ועליהם לקיים, והם מעדיפים מצב שניצגים יגזור וה' יקיים בלי לפשפש תחילה בטיב מעשיהם]. בעיה זו אינה חדשה והיא מלווה אותנו מימים ראשונים, כך החלו כל הכתות האליליות (ראה הל' ע"ז פ"א) וזה היה כשרונם של נביאי השקר, ועדיין עלינו להבין כיצד מצליחה תופעה כזו להתקיים?

כשרות הגבינה

הגבינה מקורה הוא חלב שנקרש ע"י חלבונים הנמצאים בחלב. להקרשת הגבינה מאז ועד היום משתמשים בעיקר בקיבה של עגלים. כאשר לוקחים עור קיבה של עגל ושמים בתוכה את החלב, החלב נקרש ונעשה גבינה.

חלב ישראל שהעמידו אותו בעור קיבה של עגל בשר שנשחט והומלח כדין, הגבינה תהיה כשרה בתנאי שאין טעם של בשר. "מין בשאינו מינו בנותן טעם". ובד"כ אין עור הקיבה שהוא בד"כ בכמות קטנה נותן טעם כלל ועיקר.

אולם אם נתנו בחלב עור קיבה של נבילה וטריפה הרי הגבינה אסורה, משום דבר אסור המעמיד. "ואפילו באלף לא בטיל".

אמנם כיום בגלל הטכנולוגיה המתקדמת מייצרים טבליות וכדורים להעמיד בהם גבינה, טבליות וכדורים אלו אפשר שהם עשויים מקיבות בעלי חיים טמאים, נבלות וטרפות ואסור להשתמש בהם ללא הכשר ויש חובה לשמור ולהשגיח על ידי רבנים מוסמכים משעת החליבה ועד העמדת הגבינה.

ומכאן גזירת חז"ל על כל גבינה של גויים שאסורה לחלוטין ואפילו העמידוה בעשבים כלשון הרמב"ם (במאכלות אסורות פ"ג י"ב

הרמב"ם הקדיש מקום לתיאור התופעה והסברה במורה הנבוכים (ב, לז;לח;מ) ולדבריו הצלחתם של אנשים אלו נובעת מכך שיש במעשיהם גם מרכיב אמיתי. כשרונם אינו בנוי רק על שקר כי אז לא הייתה לו יכולת עמידה ואפילו לזמן קצר. כפי שהרמב"ם הקדים להסביר, פעולתו של נביא אמת תלויה בשילובם של שני כוחות חשובים שקיימים באדם – הכח המדמה והכח ההוגה. פעילות לקויה של אחד משניהם (בגלל שנפגע או שבעליו לא טיפח והכשיר אותו) תמנע את יכולתו של האדם להתנבא, אולם עדיין כישורו בתחום השני יאפשר לו לעשות דברים מופלאים. פיתוח יכולתו של הכח ההוגה לבדו תגלה בפנינו אדם חכם בצורה יוצאת דופן, ואם יכולתו של הכח המדמה תשתכלל לבדה יתגלה בפנינו אדם בעל כישורונות מרשימים, שנתקשה להבין את מקורם (קצעת אחיתופל שהתפרסמה עד שנחשבה "כאשר ישאל איש בדבר האלוקים" שמואל-ב טז, כג). לעתים גם אדם זה עצמו לא מצליח להגדיר את מקור יכולתו כראוי. הוא עשוי לטעות ולחשוב שהוא מצליח לדעת מבלי ללמוד, או לדמות שזכה לקבל שפע נבואי. אנשים אלו מופרים כמנהיגים מוכשרים, מחוקקים, קוסמים ומנחשים, בעלי חלומות מדויקים ומחוללי פלאות. אך כמובן רחוקים

הרב ד"ר חננאל סרי יצ"ו

הם מאוד מהנובאה ובשל כך מעשיהם יכולים להתגלות כמושחתים. סוד הצלחתם טמון בשימוש המופלא שהם מצליחים לעשות בכוח הדמיון. כוח זה מסוגל לזהות דגמים פעולה של אנשים פרטיים או קבוצות וללמוד את מאפייניהם. כולנו בעלי יכולת כזו אך ברמה מאוד בסיסית. כל אחד מאיתנו מפתח פחד ממצבים שבעבר גרמו לו צרות, ולא תמיד הוא מסוגל להגדיר ממה בדיוק הוא מפחד, אצל אנשים אלו אותו מנגנון מגיע לרגישויות גבוהות. תחושותיהם מתבססות על זיכרון מצבים דומים של תחושת רוגע התלהבות או פחד, ועל פי הדגם החוזר על עצמו הם חוזים מה עומד להתרחש וכיצד כדאי לפעול, מבלי שהם יכולים להסביר את קביעתם בצורה הגיונית. דרך פעולתם היא גם הסיבה שקיימת אצלם אפשרות לטעות שכן בכל מקרה חדש יכול להיות מעורב גורם שלא היה במקרים הקודמים והשפעתו תשנה את התוצאה הסופית. הסברו של הרמב"ם ממחיש לנו את עדיפותה של הנובאה ומחזיר אותנו להבנה בדרך הטבע של תופעות אלו מבלי שנזדקק לקיומם של כוחות על-טבעיים כלשהם - חוכמת הקב"ה בטבע שברא חוזרת להתגלות כשלמה ועקבית.

הרב יחיאל עטרי יצ"ו

ההישמע לא למדריכים ולא למדריכות אשר אינם בקיאים בענייני כשרות.

גם כאן בארצנו הקדושה בעיקר מהמשקים הפרטיים שהם ללא פיקוח והשגחה של רבנים מוסמכים ומוכרים ועם תעודות כשרות מקוריות, וכל שכן שעובדים שם גויים, אין לקנות, אין לרכוש ובוודאי שלא לאכול מגבינות שעליהם גזרו חז"ל באיסור.

גם ברשתות השיווק השונות מייבאים גבינות שעליהם יש כשרות מקומית דהיינו של רבנויות מח"ל המתירים חלב עכו"ם והרה"ר לישראל

אינה נותנת אישור כשרות לגבינות הללו בגלל היותם מעורבים עם חלב עכו"ם וכבר כתבנו בעלונים הקודמים על איסור אכילת חלב עכו"ם. הוא הדין לאבקות, מי גבינות גויים, אף שעוברים תהליך של ייבוש ולבסוף טוחנים אותם לאבקות, ובהם יש חשש לתערובת של חלב טמא, וכבר אסרם שר התורה, הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל.

ולכן שומר נפשו ירחק מהם, מחלב ומוצריו, מגבינות ומוצריהן, ומכל מוצרי מזון שאין עליהם כשרות. אין לקנותם ולא לאכלם כלל ועיקר.

ברכות ללידונו היקר

ד"ר **דוד שלום קאפח** הי"ו

עם קבלת התואר

על משנת מהור"ק זצ"ל בפסקי הדין

שתזכה להגדיל ולהאדיר את תורת משה

ברוב ימים ושנים

המאחלים

אור ההליכות

ברכות ללידונו היקרים

רבי **נועם ב"ר יהודה עוזירי**

ונו"ב **אודליה** מנב"ת

בהולדת הבן שיחי'

תזכו לגדלו ולגדל את שאר אחיו שיחי' לתורה

ולחופה ולמעשים טובים

המאחלים

אור ההליכות

ידידנו היקרים והמסורים

פיזיר "הליכות עם ישראל"

רבי **אברהם חסדי** ונו"ב **אהובה** מנב"ת

בהינסו לכלולות

הבת היקרה **תהילה** מנב"ת

עם הבחור החשוב ר' **שמעון** הי"ו

ב"ר יהודה ונו"ב למשפחת עוזירי

שתזכו וירבה השם בטובכם ותתמיד ותשרה

השפחה כמעונכם

המאחלים

הליכות עם ישראל ★ מכון מש"ה ★ אור ההליכות

החברותא

הליכות טוהר הבית

הדרכת כלות

ובניין התא המשפחתי

אשת חיל – 03-5340766

המעוניינים לקבל העלון בדואר אלקטרוני, יעבירו את כתובתם למערכת - orhalichot@gmail.com